

paa samme Punkt som andre ærede Talere og navnlig med et Par Ord omtale det af Kommissionen foreslaaede saakaldte frivillige Fattigvæsen. Det er jo meget tiltalende ved første Dietkast at pege hen paa en frivillig Fattigforsørgelse, thi derom kunne vi vistnok Alle være enige, at det vilde være det Rigtigste og det Onskeligste og det mest Mennefselige, naar man kunde komme derhen, at ingen stræbsom, ædruelig og skikkelig Arbejder nogenstunde kom ind under det tvungne Fattigvæsen, thi det er Synd, at det skal kunne ske. Men jeg er ligeledes med de andre ærede Talere betænkelig ved at give Lovbestemmelser om Indretningen af et frivilligt Fattigvæsen, thi jeg frygter, ligesom den ærede sidste Taler, for, at man ved at give Lovregler for Ordningen af et saadant Forsørgelsesvæsen vil for en Del væle den Beredvillighed, som ellers kan være tilstede til at yde frivillige Bidrag. Jeg skal ikke omtale dette Punkt videre, skjøndt der kunde være Meget at sige derom, men Tiden er langt fremrykket, og det er desuden udførlig omtalt af de foregaaende ærede Talere. Der er dog en Fremgangsmaade, jeg skal pege hen paa, som er i høj Grad ønskelig, og som jeg med Fornøielse i de sidste Aar har set følges i nogle Kommuner. Det er navnlig Familiefædrene, man skal have sit Blik henvendt paa, naar der er Tale om Frivilligheden, og naar en Saadan enten paa Grund af Sygdom eller af andre Grunde er sat ud af Stand til at forsørge sig og Sine, da er man traadt til med Opfordring til Kommunens Bedøerere om ved Sammenslutning at holde ham oppe, til han igjen er kommen saa vidt, at han kan forsørge sig og Sine. Det er Noget, som vistelig burde ske overalt, men det er Noget, man ikke kan foreskrive ved Lov. Hvad angaar det foreliggende Forslag, da skal jeg med saa Ord omtale det, som jeg foreløbig kan have at indvende mod enkelte af dets Bestemmelser. Jeg skal da forudstikke den Bemærkning, at Kapitel I, hvor Forældres Forpligtelse overfor deres Børn og Børns Forpligtelse overfor deres Forældre ere fastsatte, indeholder saa naturlige Bestemmelser, at jeg vistelig tror, man maa fastholde dem. Man kan vel sige, som det ærede 2det Medlem for 10de Aar (Sesjen) har sagt, at det er Noget, man ikke bør foreskrive ved Lov, at det er Noget, som burde ske af Pietetsfølelse i Familien. Det er ganske vist, og det geraader ikke Nutiden eller Mennefslægten i det Hele til Gæde, at man skal være nødt til ved Lov at fastsætte det, som burde komme frivillig og være en Pietetsgag mellem saa nære Slægtninge. Men desværre har man Exempler paa, at Forældre — skjøndt det har været sjældnere — have været sølesløse overfor deres Børn og, hvad der har været hyppigere, at Børn have været sølesløse overfor deres Forældre, som vare i Trang; man har set Exempler paa, at Børn, som meget vel have været istand til at kunne forsørge

deres gamle affældige Forældre, have været sølesløse og umennefselige nok til at skyde deres Forsørgelse over paa Fattigvæsenet, og derfor tror jeg, det er nødvendigt ved saadanne Bestemmelser at tvinge slige ufølsomme og unaturlige Mennefsker til at opfylde det, som maa være deres helligste Pligt. Men det turde dog maaske, som af en anden, ja, jeg tror af to ærede foregaaende Talere bemærket, være en lille Mislighed ved Bestemmelsen i Lovkastets §§ 9 og 11, at det skal afgjøres administrativt, hvorvidt denne Forpligtelse skal opfyldes. I Motiverne er der henpeget paa det Tilfælde, at der i en Familie er en ryggesløs Person, som forøder, hvad han har, og at det i et saadant Tilfælde ubetinget ved administrativ Foranstaltning skulde kunne paalægges Familien at yde Noget til en slig Person, enten een Gang for alle eller aarlig, forekommer mig at være betænkelig; der bør formentlig være Maader, paa hvilke vedkommende Familie kan sikke sig mod at komme til at give til en saadan Person Noget, som ganske vilde være spildt. Jeg tror saaledes, at Familien burde have Ret til at fordrø, at det ikke paalægges den at yde et bestemt Bidrag til en saadan Person, hvilket let ganske kunde være kastet bort, men at Understøttelsen skal kunne ydes ved, at Personen optages i Familien og der forsørges. Det er nu et mindre Punkt, men jeg har dog villet henstille, om man ikke kunde frygte, at Administrationen i enkelte Tilfælde kunde komme til at gaa en Familie for nær. — Dernæst maa jeg være fuldstændig enig med den sidste ærede Taler (Madvig), saavel som med de to foregaaende Talere i, at det vilde være sær uheldigt, naar Fødestedet skulde være Forsørgelsessted. Det er jo vistnok en smuk Tanke, der ligger til Grund herfor, at man nemlig derved skulde kunne forhindre de snilde Mænd, og ved hvilke visse enkelte Kommuner have vidt at skyde en Forsørgelse fra sig over paa andre Kommuner, men det vil slet ikke forhindres ved denne Bestemmelse. Derfor en Kommune, der er opfindsom i denne Retning, mærker, at en Person er et forældent Subjekt, saa har den de samme Midler til at faae ham studdt ud af Kommunen, og man kan være sikker paa, at naar en Mand, der har levet i Kommunen og der oplidt sine Kræfter i sine bedste Aar, nærmer sig de 60 Aar, skal en saadan Kommune vel vide at finde paa at blive fri for ham, og man har lettere ved at faae en Mand fjernet i den Alder, end naar han er i sin kraftige Alder. Der har saavel af den første ærede Taler idag (Brinck-Seidelin) som nu af den sidste ærede Taler (Madvig) været henpeget paa at gjøre Forsørgelseskommunerne større — amtsvis eller herredsvis — og jeg maa indrømme, at jeg i flere Aar har havt den samme Tanke, at det vilde være det heldigste Korrektiv, hvorved den uhyggelige Mennefsjagt vilde falde bort, ligesom ogsaa det Gode derved vilde bevistes, at Udgifter, som